

Wielkanocne obyczaje

Pierwsza część prezentacji koncentruje się na tradycjach Wielkanocnych naszego regionu. W drugiej części poznamy zwyczaje Wielkiej Brytanii.

Oprac. Anna Zasada-Główka, Joanna Zątek

Obrzędy
Wielkiego
Tygodnia

Obrzędy Wielkiego Tygodnia

Wielki Piątek - sadzono drzewka owocowe, na gałązka drzew rozwieszano wydmuszki zapewniało to dobry zbiór owoców.

Robiono też kukłę na długim kiju tzw. **Judasza** topiono ją w wodzie na znak końca zimy.

Gospodynie wyrzucały post z domu, jego symbolem był popiół rozsypany po polu.

Wielki Piątek

Wielka sobota

Obrzędy Wielkiego Tygodnia

Wielka Sobota – gospodynie przygotowywały kóbiałki z jedzeniem.

Wieczorem obok kościoła płonęło ognisko w którym palono gałązki oraz opalano **głowienki** czyli **drewniane leszczyny złożone na krzyż i ozdobione paskami bibuły**. Popiół z ogniska przy orce sypano na pole, aby oczyścić ziemię. **Głowienki** zatykano na krawcach pól, by ochronić je przed kłeskami żywiołowymi.

Wieczorem miała miejsce rezurekcja z procesją.

Niedzielę Wielkanocną spędzali górale w domu, w gronie rodziny, bez gości. Dziś jest to czas rodzinnych spotkań przy wielkanocnym stole.

Palma wielkanocna

- Palmy do kościoła zanosili kobiety i dziewczęta.
- Poświęconą palmą głaskano bydło, by miało lśniąca sierść.
- Dzieciom dawano do połykania bazy, by nie chorowały na gardło.
- Zatknięty w palmie cis miał moc uzdrawiania i odzegnania zła.
- Jałowiec miał moc oczyszczającą.

Ciekawostka

Palma wielkanocna

Zdobienie

Palma zdobiona była kolorowymi bibułkami i wstążkami. W zależności od regionu wplatało się w Pewli Wielkiej: cis, jałowiec, limba, leszczyna i jemiola.

W Żabnicy dodawano gałązki czereśni, barwinką polnego, kopytniką, wierzby. Ciekawostką jest to, że w Moszczanicy dodawano do palny kawałek słoniny. Słoniną tą smarowało się ręce przeciw robactwu przed sadzeniem kapusty.

A top-down view of a traditional Easter basket. The basket is woven from light-colored straw and is filled with various items. In the center, there are several round loaves of bread, some with a dark, possibly yeast-based, crust. To the right, there are several sausages, some of which are wrapped in paper. There are also several eggs, some of which are decorated. The basket is surrounded by greenery, including sprigs of mint and other herbs. The overall scene is festive and traditional.

Wielkanocny koszyk

Wielkocny koszyk lub wyplatany ze słomy ozdabiano białą serwetką i gałązkami zielonego mirtu, bukszpanu lub borówki

Jajko

- Jest do dziś symbolem życia i płodności.
- Do koszyczka wkładano kraszanki gotowane w roślinnym wywarze nadającym skorupce odpowiedni kolor, następnie zdobiono je w różnorodne wzory.
- Tradycyjne śniadanie wielkanocne rozpoczynano od podzielenia się jajkiem i złożenia życzeń.

Baranek

BARANEK

Przyozdobiony czerwoną chorągiewką z napisem „Alleluja” był symbolem zmartwychwstania Chrystusa oraz triumfu życia nad śmiercią.

Fot. Formy żelwne do wypieków

Z kurkiem po dyngusie

Kurkiem po dyngusie

Najbardziej powszechnym i do dziś znanym zwyczajem w całej Polsce było chodzenie w święta wielkanocne „po wykupie” i „dyngusie” z kurkiem. K w wierzeniach ludowych zwiastował zmianę pogody, zbliżanie się nowego dnia. Przebierańcy zwani „kurcorza” chodzili od chaty do chaty, śpiewając dyngusowe pieśni. Wozili drewniane kurka, ustrojonego w pióra i otrzymywali od gospodarzy dary. „Kurcorze” za otrzymane dary dziękowali okolicznościowymi piosenkami.

Poniedziałek Wielkanocny

Geneza ludowych zwyczajów obchodzonych w Poniedziałek Wielkanocny jest związana z praktykami Słowian, którzy czcili radość po odejściu zimy i przebudzeniu się wiosny. Śmigus i dyngus przez długi czas były odrębnymi obyczajami. Śmigus głównie polegał na symbolicznym biciu witekami wierzby lub palmami po nogach i oblewaniu się zimną wodą, co symbolizowało wiosenne oczyszczenie z brudu i chorób, a w późniejszym czasie także i z grzechu. Na śmigus nałożył się zwyczaj dyngusowania (dyngowanie), dający możliwość wykupienia się pisankami od podwójnego lania. Dyngus związany był z folklorystycznymi praktykami Słowian i polegał na odwiedzaniu znajomych i przypadkowych osób. Wizytom zazwyczaj towarzyszył poczęstunek, bądź darowizna z zaopatrzeniem na drogę.

W okresie Wielkiego Postu, śpiewano pieśni wielkopostne. Ten zwyczaj jest kontynuowany do dziś. Dla tych, którzy chcieliby się nauczyć wielkopostnych śpiewów zapraszam do wirtualnych zajęć, które prowadzi p. Brygida Sordyl, instruktorka śpiewu ludowego, w ramach „Kalendarium Pieśni Żywieckiej.”

KALENDARIUM pieśni • żywieckiej

Pieśni Wielkopostne - cz. 1

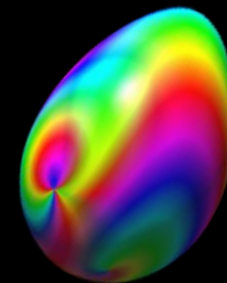

A teraz
króciutko o
wielkanocnych
zabawach w
Wielkiej
Brytanii.

W Wielkiej Brytanii z okresem wielkanocnym związane są dwie popularne zabawy.

- Easter egg hunt

To zabawa organizowana w Wielką Niedzielę. Polega ona na znajdowaniu ukrytych przez wielkanocnego zajączka świątecznych jajek. Mogą być to tradycyjne pisanki lub też czekoladowe jajeczka.

• Easter Egg Rolling

W Wielki Poniedziałek, który jest dniem kończącym okres świąteczny, zazwyczaj organizowana jest zabawa Egg Rolling.

Egg Rolling to nic innego jak wyścig świątecznych jajek, które puszczane są przez uczestników z góry. Osoba, której jajko jako pierwsze znajdzie się u podnóża góry w nienaruszonym stanie wygrywa.

Zabawy dla chętnych!

Klikając w poniższe obrazki możesz zagrać w Wielkanocne sudoku lub Wielkanocny labirynt.

(Jeśli chcesz zagrać w obie gry, po skończeniu jednej, musisz wrócić do prezentacji i kliknąć w drugą. Na końcu każdej z gier pokazuje się slajd z pisankami i cyframi, zignoruj go, nie będzie Ci potrzebny).

Wielkanocne sudoku

Wielkanocny labirynt

